

REAȚIA INIȚIATORILOR DIN CONSORȚIUL UNIVERSITARIA FAȚĂ DE COMUNICATUL EMIS DE COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA (CPR) PRIVIND “INGERINȚE GRAVE ÎN AUTONOMIA ȘI ATRIBUȚIILE CPR”

Am luat nota atât de răspunsul conducerii CPR la materialul facultăților de psihologie din consorțiu Universitaria, cât și de propunerea acestuia de a suspenda orice dezbateri pe tema formării profesionale a psihologilor până la încheierea acestui proces de consultare internă. Acest material vine doar pentru a adresa unele inexactități din răspunsul conducerii CPR, după care, odată precizate aceste lucruri, nu vom mai iniția (continua) o nouă dezbateri, până la încheierea consultării colegilor noștri din CPR. Acest fapt nu include o stopare a demersurilor de a obține sprijinul cât mai multor colegi sau organizații, deoarece este important ca toți actorii implicați să înțeleagă necesitatea unei pregătiri universitare de cinci ani de zile în domeniul psihologiei, cel puțin pentru nivelurile de specialitate avansată. Această pregătire, alături de anul de practică în regim de supervizare, constituie fundamentul oricărei practici psihologice în regim autonom, exceptând, așa cum am mai spus, aria specializărilor interdisciplinare de psihoterapie/consiliere psihologică, în cazul cărora reglementările internaționale presupun o formare de minimum trei ani de zile, post-licență. **Niciunde în lume specializarea avansată în psihologie nu se poate obține cu 3 ani licență și formare de 2 ani prin ONG-uri. Dacă s-ar introduce în România am ajunge să avem cel mai scăzut nivel de formare profesională din lumea civilizată!**

Iată, mai jos, răspunsul nostru față de comunicatul CPR.

1. Poziția facultăților de psihologie din consorțiu Universitaria (disponibilă integral [aici](#)) a venit în întâmpinarea deciziei Consiliului CPR din 21 martie 2014 ce stipula ideea consultării universităților, pe lângă opțiunea de amânare a deciziei în vederea formulării unor puncte de vedere de către fiecare comisie de specialitate. În ciuda a ceea ce sugerează comunicatul conducerii CPR, poziția noastră este asumată/semnată de către reprezentanții legali la nivel de facultate, decanii facultăților care gestionează programele de studii în psihologie în consorțiu Universitaria (fiind nivelul de reprezentare legală pe care l-am vizat). Pe de altă parte, este o ironie să fim acuzați de acest fapt, tocmai în cadrul unui text neasumat (nesemnat) și postat pe pagina oficială a CPR, probabil fără înștiințarea prealabilă sau acceptul organelor sale de decizie reprezentative, cum ar fi Consiliul Director sau Comitetul Director. Ne exprimăm speranța că în cele din urmă va fi asumat de o persoană din conducerea CPR care să aibă în responsabilitatea fișei postului dreptul de a emite asemenea răspunsuri în numele întregului Colegiu – deci și al nostru (sic!) sau al reprezentanților noștri -, neelegante, neprofesioniste și necolegiale, chiar cu tentă denigratoare (selectăm dintre afirmații ... *se bazează pe opinii neavizate, pe necunoașterea realității din cadrul unei profesii, reclamă lipsă de competență în domeniu exemplele europene/internaționale nu sunt proprietatea unora dintre psihologi, care eventual reușesc să povestească despre experiențele lor pe aeroporturile internaționale...*). Imaginea socială pe care toți încercăm să o construim pentru CPR trebuie protejată, iar CPR ca instituție chiar nu merită pus în situația de a fi nevoit să-și asume, în forme neelegante și neprofesioniste, strategii, atitudini și limbaje sub un standard academic și cultural pe care îl presupune profesia noastră (fie asta chiar în cadrul unei dezbateri cu puncte de vedere opozante). Dezbateri trebuie să rămână una colegială și responsabilă, formulată într-un limbaj adecvat, discutând critic, deschis și profesionist/serios diversele puncte de vedere exprimate pentru binele CPR.

2. Poziția facultăților de psihologie din consorțiu Universitaria nu este o ingerință, ci o luare naturală de poziție față de tendința CPR de a reglementa nu doar activitatea psihologilor cu drept de liberă practică,

ci profesia de psiholog în general (ex. salariați, din mediul privat și public), fără a se consulta cu ceilalți actori implicați în profesie, profesie care presupune formare universitară (consultați [aici](#) și poziția critică a prof. dr. Mircea Miclea, în calitate de președinte al Asociației Psihologilor din România - APR, față de ultimele reglementări propuse de CPR). Poziția noastră reprezintă de asemenea inițierea procesului consultativ cu mediul universitar, proces decis în cadrul ședinței CPR din 21.03.2014.

3. Am fost acuzați în reacția postată pe site-ul CPR de opinii neavizate, de necunoaștere a realităților, însă tocmai cunoașterea realității din domeniu ne-a determinat să ne exprimăm public, dincolo de o simplă informare a membrilor Consiliului CPR. În primul rând am adoptat o poziție colegială de *fairplay*, de aceea ne-am asumat ideea implementării unor standarde profesionale suplimentare pentru avizarea masteratelor profesionale, pentru a corecta unele deficiențe ale programelor masterale, în acord cu cerințele comisiilor aplicative ale CPR. De asemenea, am sugerat, acolo unde aceste standarde nu sunt îndeplinite, să fie dezvoltate parteneriate între universități și asociațiile profesionale / supervizori cu drept de liberă practică în specialitatea masteratului. Pe de altă parte am subliniat explicit că formarea prin școli complementare în afara programelor masterale reprezintă: (a) **o bombă cu efect întârziat** pentru psihologi, care va exploda **în momentul în care CPR** va fi nevoită să **adopte standardul EuroPsy promovat de EFPA** (din care CPR face parte); (b) o măsură care **ar împiedica psihologii** care urmează astfel de școli complementare **să obțină recunoașterea** formării lor profesionale **în toate statele care au implementat** deja **standardul EuroPsy, împiedicând astfel circulația pe piața muncii** a acestei categorii de psihologi; (c) o decizie care ar plasa **psihologia pe ultimul loc între profesiile cu studii superioare din sfera sănătății** (solicitând un număr mai mic de ani de pregătire universitară decât în cazul asistentelor medicale sau al moșelor); (d) o **cauză semnificativă pentru scăderea nivelului de profesionalizare** pentru că în afara resursei umane (un anumit număr de formatori), nu sunt prevăzute nici un altfel de standarde serioase de calitate; (e) o sursă care **ar crește nivelul de injustețe resimțit de tinerii psihologi**, pentru că absolvenții unui program masteral ar avea **aceleași drepturi** cu cei ai unor școli complementare, deși cei din urmă ar depune **un efort de patru – cinci ori mai mic**, iar acest lucru ar conduce în timp, la un avantaj competitiv inechitabil în favoarea școlilor complementare, ca raport efort-beneficiu.

Așteptăm aceeași poziție colegială de *fairplay*, serioasă și profesionistă, din partea colegilor noștri din conducerea CPR, prin urmare le solicităm acestora să trimită tuturor psihologilor din baza lor de date textul integral nu doar fragmente rupte din context (NB - chiar și aceste fragmente au fost ba postate, ba eliminate, de pe site-ul CPR, fără a înțelege logica: postare-retragere), pentru a permite psihologilor să înțeleagă fundamentul măsurilor propuse de către echipa din consorțiul Universitaria. De asemenea în spiritul transparenței și bune credințe, ne așteptăm ca acest text să fie postat pe site-ul CPR alături de răspunsul CPR, astfel încât colegii din CPR să poată înțelege întregul context al dezbaterii, înainte de consultarea la care au fost invitați.

4. Vom adăuga, față de cele precizate mai sus, un argument suplimentar, acela că promovarea școlilor complementare ca alternative la programele masterale ar putea constitui o deviere de la legislația în vigoare. Hotărârea de Guvern (HG) 788/2005 specifică faptul că specializarea se realizează **prin programe universitare** (licență, masterat sau doctorat) **și prin programe de formare complementară** (consultați [aici](#) și poziția critică a prof. dr. Mircea Miclea, în calitate de președinte al APR, față de ultimele reglementări propuse de CPR).

5. În ceea ce privește consultarea publică inițiată de către conducerea CPR ca urmare a poziției noastre o salutăm ca o decizie înțeleaptă. Până la urmă comunitatea mare a colegilor noștri, psihologii cu drept de liberă practică - din care și noi facem parte - trebuie consultată, având la dispoziție diversele variante discutate, adesea, poate într-un ton prea ridicat. **Trebuie gândit însă cu mai multă atenție și revizuit conținutul chestionarului.** În această formă:

(a) **chestionarul are un conținut ambiguu** (de exemplu, la prima întrebare, de altfel esențială, nu se face distincția între specialități, ceea ce ne-ar determina inclusiv pe noi, semnatarii acestui document, să alegem o varianta de răspuns dacă ne referim la psihologie clinică sau la psihologia muncii și organizațională, respectiv o altă variantă de răspuns dacă ne referim la domeniul interdisciplinar al psihoterapiei; un alt exemplu are în vedere întrebarea nr. 3 din formular care nu își are sensul, deoarece nu respectă întregul cadru legal al profesiei de psiholog (pentru detalii consultați [aici](#) prima precizare a prof. dr. Mircea Miclea, președintele APR)

- ✓ (b) FOARTE IMPORTANT: **la întrebările 1 și 2 din chestionar nu există exprimată pentru consultare propunerea fundamentală a CPR!** Se vorbește despre master și programe complementare, dar nu există ca alternativă și varianta master SAU programe complementare, ceea ce susține CPR.

(c) **chestionarul pare construit tendențios**, luând în vizor doar programele de master, fără a face referire la școlile complementare și inversând logica lucrurilor (școlile complementare reprezintă pilonul, iar colegii noștri sunt chestionați cu privire la eventualitatea luării în considerare a masteratelor); pentru a echilibra lucrurile, dacă ar fi să adoptăm același spirit neechilibrat, am putea suplimenta chestionarul, în scop consultativ, cu întrebări similare (iată doar două dintre ele):

- ✓ Considerați necesar ca standardele de formare prin școli complementare să fie la nivelul internațional solicitat de către EFPA prin standardele EuroPsy (ex. număr de ore etc.), pentru a facilita recunoașterea la nivel internațional?
- ✓ Considerați necesar ca orice program de formare care se constituie ca o alternativă la formarea prin masterate să îndeplinească, pe lângă standardele legate de resursa umană a formatorilor, și alte standarde precum cele privind resursele materiale (cum ar fi accesul gratuit la literatura de specialitate; cazare oferită cursanților; structuri proprii pentru practica de specialitate)?

(d) în contextul în care **miza discuției nu vizează specialitățile de psihoterapie și consiliere psihologică**, ar trebui inclusă o întrebare cu caracter demografic, pentru a viza poziția exprimată în funcție de specialitățile pe care le dețin, altele decât zona psihoterapiei și a consilierii psihologice; în lipsa unei asemenea prevederi **apare riscul** ca persoane arondate acestor specializări populare, să-și **exprime o poziție asupra altor specialități care nu îi privesc direct**; de asemenea, ar reprezenta un simplu exercițiu de imaginație ca cineva din sfera psihologiei aplicate în transporturi să-și exprime preferința pentru cum ar trebui să se desfășoare formarea complementară în specialitatea psihologie clinică și vice versa; în consecință, dacă tot se limitează demersul la psihologii cu drept de liberă practică arondați CPR, să se nuanțeze întrebările respective pentru a analiza răspunsurile oferite în mod nuanțat, pentru fiecare dintre specialitățile pe care le deține persoana care oferă răspunsul;

(e) **rezultatele obținute în urma acestui demers trebuie să fie utilizate înțelept, înțelegând contextul consultării**; un asemenea demers nu trebuie să aibă menirea de a diviza și mai mult psihologii (anticipând că cei care au urmat programe masterale vor susține poziția exprimată de consorțiul Universitară, iar cei care au absolvit școli complementare vor susține poziția conducerii CPR), rezultatul final fiind dependent de numărul de absolvenți votanți ai fiecărei forme și de reflectarea acurată a rezultatelor de către președintele fiecărei filiale (dat fiind caracterul informal al scrutinului, în lipsa unor comisii de monitorizare a corectitudinii procesului de consultare); de aceea, **pornind de la rezultatele**

consultării, decizia ar trebui luată de către Consiliul CPR pe baza unei expertize solide și a analizării situației din alte țări europene pentru a ne alinia la standardele internaționale, așa cum au procedat universitățile din consorțiul Universitaria, când, ca urmare a reglementărilor Bologna, au implementat formula 3+2+3 pentru a permite absolvenților circulația pe piața muncii.

Sintetizând, până la momentul adoptării standardului EuroPsy, **propunerea noastră este să avem un angajament comun pentru formarea la nivel de specialist de 3 (licență)+2 (master),** masterul putând oferi până la maximum două specialități din același domeniu, pe baza acreditării profesionale dată de CPR. Dacă un absolvent de master dorește formare în mai multe specialități o poate face prin programe de formare complementară până la nivelul de practicant autonom, sau chiar la nivelul de psiholog specialist, în cazul specialităților interdisciplinare de psihoterapie/consiliere psihologică. Pe de altă parte, insistența conducerii CPR de a opta pentru o soluție particulară, desprinsă de practica internațională, nerecunoscută de către Ministerul Educației (de exemplu, programele complementare nu sunt și nu pot fi echivalente de minister cu programele de master) și vulnerabilă la decizii de modificare, în funcție de viziunea viitoarelor echipe manageriale din CPR, constituie o decizie inoportună, merită să afecteze pe termen mediu și lung siguranța psihologilor cu drept de liberă practică care absolvă astfel de școli complementare. Pentru a înțelege mai bine artificialitatea soluției susținute de către conducerea CPR în contextul exemplelor de bună practică, să ne imaginăm cum ar fi dacă Colegiul Medicilor ar susține ca rezidențiatul în medicină să se poată face nu doar prin modalitatea actuală, - care presupune combinația obligatorie între pregătirea universitară post-licență și pregătirea profesională practică - , ci, ca alternativa la ea, și prin diverse ONG-uri.

Deoarece comunicatul anonim al CPR a fost transmis public, către toți psihologii cu drept de liberă practică, ne vedem nevoiți să răspundem pe aceeași cale, pentru a oferi tuturor șansa de a vedea poziția facultăților de psihologie din Consorțiul Universitaria. Dacă cei din conducerea CPR vor considera necesar, în spiritul dialogului colegial și profesional pe care îl invocă, și pe care noi l-am promovat de la început - prin propunerile constructive făcute în spiritul dezbaterilor colegiale și prin atitudinea și limbajul utilizat -, ne exprimăm public disponibilitatea de a lucra împreună cu membrii comisiilor aplicative de specialitate, la redactarea unor norme moderne care să exprime adecvat atât necesitățile profesionale cât și cele academice, în acord cu standardele internaționale în domeniu, pentru scopul nostru comun, creșterea prestigiului profesiei de psiholog și a profesionalismului psihologilor cu drept de liberă practică.

Prof.dr. Ticu Constantin, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

Prof.dr. Daniel David, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Prof.dr. Florin Alin Sava, Universitatea de Vest din Timișoara

Conf.dr. Eugen Avram, Universitatea din București

Conf.dr. Dragoș Iliescu, SNSPA București

Conf.dr. Cătălin Nedelcea, Universitatea din București